

College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Lingewaard
Postbus 15
6680 AA BEMMEL
bestuurssecretariaat@lingewaard.nl

Datum 7 juli 2025
Uw kenmerk SAM-157215
Ons kenmerk Z2025-00003052
Contactpersoon Bjorn Reijmers
Telefoonnummer 088-3555801
E-mailadres bjorn.reijmers@vggm.nl

Onderwerp Omgevingsadvies wijzigen omgevingsplan (TAM) De Plak 80 Bemmell

Geacht college,

Op 2 juli jl. ontving ik via de Omgevingsdienst Regio Arnhem het verzoek voor een advies bij het wijzigen van het omgevingsplan (TAM) 'De Plak 80' te Bemmell.

Conform de wet- en regelgeving adviseert Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden het gemeentebestuur bij ruimtelijke ontwikkelingen over gezondheid, (externe) veiligheid en de mogelijkheden voor rampenbestrijding en zelfredzaamheid.

Advies

Initiatief¹

De aanpassing van het omgevingsplan maakt het herbestemmen van de bestaande bedrijfswoning naar een burgerwoning juridisch planologisch mogelijk. De wijziging van het gebruik leidt niet tot veranderingen aan de woning en haar omgeving en / of mogelijk aantal aanwezigen.

Fysieke veiligheid

Bij een incident met gevaarlijke stoffen ligt het plan binnen de effectgebieden van incident(en) met gevaarlijke stoffen, waarbij doden te verwachten zijn. Aangezien er sprake is van een herbestemming zonder fysieke verbouwingen of de toevoeging van functies met een hogere mate van kwetsbaarheid, worden aanvullende bouwkundige en / of installatietechnische maatregelen als disproportioneel beschouwd.

In het kader van de rampenbestrijding en zelfredzaamheid adviseer ik u om bij de uitwerking van de plannen de volgende maatregelen te (laten) borgen:

- Afspraken bij werkzaamheden aan de aardgasleidingen te laten maken. In overleg met de beheerder van de aardgasleidingen afspraken te maken over het informeren van de omgeving over de mogelijke risico's bij (geplande) werkzaamheden. Eventueel afspraken te maken over aanwezigheid van personen ten tijde van geplande werkzaamheden;
- Toekomstig aanwezigen en bewoners te informeren over de risico's van een incident met gevaarlijke stoffen en het bijbehorende handelingsperspectief. Risicocommunicatie draagt bij aan de mate van zelfredzaamheid;
- (Technische) maatregelen te treffen om de gebouwen of delen daarvan luchtdicht af te kunnen sluiten om een veilige schuilmogelijkheden te creëren ingeval van een toxische wolk.

U kunt bovenstaande gebruiken bij uw afwegingen in het kader van de uiteindelijke besluitvorming.

De geadviseerde maatregelen hebben naar verwachting een positief effect op de veiligheid. Echter valt niet uit te sluiten dat er zich een incident voordoet met doden, gewonden en schade tot gevolg, waarbij deze zich boven de mogelijkheden van de rampbestrijding uitstijgt. Het is aan het bevoegd gezag dit restrisico expliciet te accepteren en dit in het besluit te verantwoorden.

¹ In het document TAM-omgevingsplan wordt meermaals de gemeente Beuningen i.p.v. gemeente Lingewaard genoemd.

Brandweer Gelderland-Midden is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Toelichting bij het advies

In het onderstaande vindt u mijn toelichting op het advies over het voorgenomen initiatief.

Toelichting fysieke veiligheid

Risico's

In de omgeving van het plan bevinden zich de risicobronnen met gevaarlijke stoffen:

- Toekomstige doortrekking rijksweg A15;
- Spoor Arnhem – Nijmegen;
- Betuweroute;
- Rivier de Waal;
- Aardgastransportleidingen.

Daarnaast is het plan gelegen in een gebied met een overstromingsrisico.

Relevante scenario's

Ingeval van een incident (waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken) kunnen de scenario's explosie, plasbrand, fakkelbrand en toxische wolk optreden. Gelet op de afstand tot de genoemde risicobronnen zijn de scenario's fakkelbrand, explosie en toxische wolk relevant. De kans op het optreden van dergelijke scenario's is klein, maar niet uit te sluiten.

Tevens is het plan gelegen in een gebied met een overstromingsrisico. Als gevolg van een dijkdoorbraak kan het plangebied (langdurig) onder water komen te staan.

Rampbestrijding

Bij een incident als gevolg van een leidingbreuk door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden kan er een fakkelbrand optreden. Het breken van de aardgasleiding gaat gepaard met een harde knal. Deze explosie veroorzaakt een krater, waaruit het aardgas in verticale richting uitstroomt. Door de kracht waarmee het aardgas uitstroomt erodeert de krater verder. De uitstroming gaat gepaard met bulderend geraas. Het uitstromende aardgas onsteekt direct met een fakkelbrand van tientallen meters hoog als gevolg. De inzet van de brandweer nabij de bron zal vanwege de hittestraling niet mogelijk zijn. De hulpdiensten richten zich op het redden van slachtoffers, evacueren van personen en de bestrijding van secundaire branden op een werkbare afstand van het incident. Bronbestrijding is uitsluitend mogelijk door het afsluiten van de getroffen gasleiding door de Gasunie. Er zal de nodige tijd overheen gaan voordat het effect van een afsluiting merkbaar zal zijn.

Bij een incident waarbij een tankwagen (wegvervoer) of ketelwagon (spoorvervoer) met een brandbaar gas als gevolg van bijvoorbeeld een aanrijding aangestraald wordt door een brand die in de directe nabijheid is ontstaan kan een explosie plaatsvinden. Zolang de tankwagen of ketelwagon nog niet bezwiken is, is de inzet van de brandweer gericht op het bestrijden van de brandhaard en het koelen van de daardoor aangestraalde tankwagen of ketelwagon om een explosie te voorkomen. In geval van een (dreigende) explosie richten de hulpdiensten zich op o.a. het redden van slachtoffers, het blussen van secundaire branden en het stabiliseren van beschadigde constructies. Een effectieve bestrijding van een dergelijk incident staat of valt met een goede bereikbaarheid van de incidentlocatie en de aanwezigheid van een bluswatervoorziening met voldoende capaciteit.

Door een scheur die als gevolg van bijvoorbeeld een aanrijding van een tankwagen (wegvervoer) of ketelwagon (spoorvervoer) is ontstaan kan een toxische stof uitstromen die zich in dampvorm met de wind mee verspreidt. De bestrijding van het scenario toxische wolk richt zich met name op het reduceren van de schadelijke effecten door deze neer te slaan en/of verdunnen van de toxische wolk in de nabijheid van de bron en het stoppen van de uitstroom. Dit biedt geen garantie dat een toxische wolk niet tot over het plangebied reikt. De omvang van de toxische wolk is afhankelijk van de inrichting van de omgeving en de weersomstandigheden.

Zelfredzaamheid

Het plangebied ligt binnen de effectafstanden van de scenario's fakkelbrand, explosie en toxische wolk. Afhankelijk van de afstand tot het incident en de snelheid waarmee het incidentscenario zich ontwikkelt, zijn er doden te verwachten. Algemeen geldt: hoe groter de afstand tot het incident hoe groter de kans op overleven. Gezien het voornemen veronderstel ik dat de aanwezige personen zelfredzaam zijn, waarbij zij zichzelf bij een (dreigend) incident in veiligheid kunnen brengen, mits geïnformeerd en tijdig gewaarschuwd.

Bij de relevante incidentscenario's zijn de volgende handelingsperspectieven van toepassing:

- Bij een fakkelbrand is het handelingsperspectief beperkt en zal de afstand tot de fakkel bepalend zijn voor de overlevingskans. Hierdoor is er zeer waarschijnlijk geen handelingsperspectief. Zolang uitstromend aardgas nog niet ontstoken is zal ontruimen en vluchten het aan te bevelen handelingsperspectief zijn. Indien vluchten niet meer mogelijk is zal (binnenhuis) schuilen het handelingsperspectief zijn. Daarbij wil ik aantekenen dat door het scenarioverloop bij een incident met een aardgastransportleiding de tijd om zich in veiligheid te brengen zeer beperkt kan zijn.
- Bij het explosie scenario is vluchten, dekking zoeken en/of binnenhuis schuilen het aan te bevelen handelingsperspectief. Dit is echter afhankelijk van de afstand tot het incident en de snelheid waarin een (dreigend) scenario zich kan ontwikkelen;
- Het handelingsperspectief bij een toxische wolk is binnenhuis schuilen in combinatie met het sluiten van ramen en deuren (incl. ventilatieopeningen) en het uitschakelen van de ventilatie- c.q. luchtbehandelingsinstallatie;
- Het handelingsperspectief bij een (dreigende) overstroming is een mogelijke preventieve evacuatie na een besluit van de veiligheids- en gezondheidsregio.

Afsluitend

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u nog vragen heeft of overleg wilt over mijn reactie kunt u contact opnemen met genoemde contactpersoon. Graag laat ik mij door u informeren over de wijze waarop u mijn advies verwerkt.

Met vriendelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,
namens deze,

Wim Verboom
Afdelingsmanager Risicobeheersing

i.a.a.:

- Omgevingsdienst Regio Arnhem – Dhr. H. Iserief